

Uppdragsnamn

Hästskon 1, Nyköpings kommun

Uppdragsgivare

ICA Fastigheter

Handläggare

Erik Hall Midholm

Uppdragsnummer

509534

Datum

2023-10-06

Egenkontroll

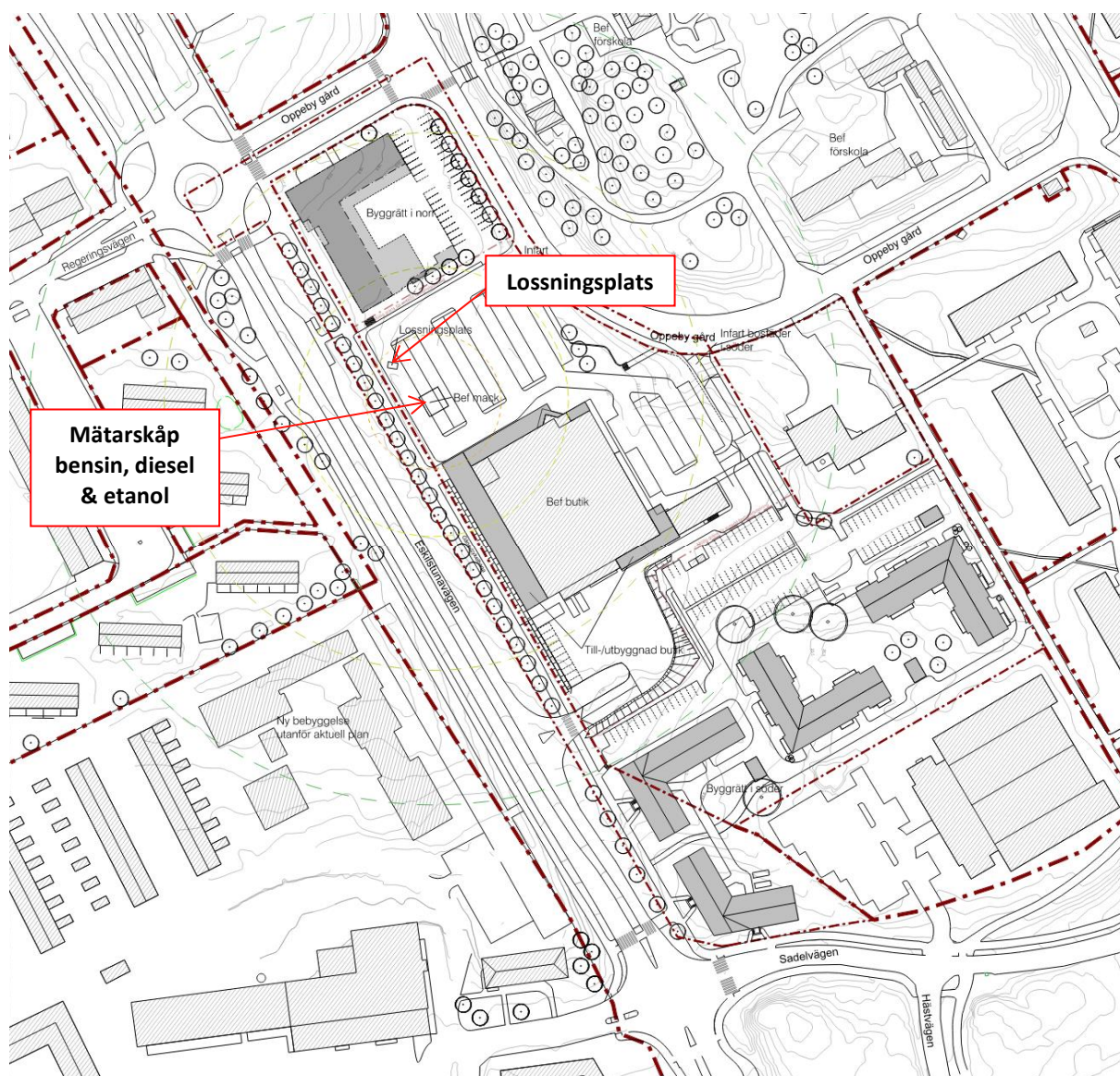
EHM 2023-10-06

Internkontroll

RKL 2023-10-06

PM Riskhänsyn

Ny detaljplan upprättas för planområdet Hästscon 1 m.fl. med syfte att skapa förutsättningar för förtätning med bostadsbebyggelse norr och söder om den befintliga butik som idag utgör en central punkt i Oppeby. Planen syftar också till att möjliggöra för ytterligare centrumverksamhet och för äldrevård samt att skapa fortsatt utvecklingsmöjlighet för nuvarande handelsverksamhet inom området genom utökad byggrätt, ytterligare parkeringsmöjligheter samt nya angöringsmöjligheter.

Figur 1. Skiss över aktuellt planområde med ny bebyggelse markerad med mörkgrått. (Equator Stockholm AB, daterad 2023-09-27)

Inom planområdet finns en befintlig obemannad bensinstation (Ingo), se figur 1.

Enligt Plan- och bygglagen (2010:900) skall bebyggelse lokaliseras till mark som är lämpad för ändamålet med hänsyn till boendes och övrigas hälsa. Sammanhållen bebyggelse skall utformas med hänsyn till behovet av skydd mot uppkomst av olika olyckor. Bensinstationen omfattar riskkällor som kan leda till olycksrisker med påverkan på tredje person i omgivningen. Vid ny bebyggelse behöver därför hänsyn tas till bensinstationen.

Den föreslagna exploateringen utgår från att bensinstationen ska avvecklas, d.v.s. identifierade riskkällor elimineras. Tidplan för avvecklingen av bensinstationen är dock ej fastställd.

Merparten av planerad ny bebyggelse bedöms kunna genomföras utan hänsyn till bensinstationen, då avstånden till identifierade riskkällor är betryggande. För delar av planerad ny bebyggelse behöver dock hänsyn tas till bensinstationen, antingen genom vidtagande av åtgärder alternativt att bebyggelsen inte tillåts uppföras förrän bensinstationen har avvecklats. Eftersom grundförutsättningen för planerad exploatering är att bensinstationen ska avvecklas så kommer denna handling att i fortsättning utgå från detta.

För att säkerställa att restriktioner eller åtgärder vidtas krävs att dessa utformas som planbestämmelser i detaljplanen. Åtgärderna ska formuleras som planbestämmelser på ett sådant sätt att de är förenliga med Plan- och bygglagen (2010:900). Vid formulering av planbestämmelser är det viktigt att funktionen i åtgärden bevakas och får ett juridiskt skydd.

I vilken utsträckning som ny bebyggelse behöver ta hänsyn till bensinstationens avveckling kommer att utgå från en övergripande identifiering av risker.

Ingo

Bensinstationen är obemannad och har försäljning av drivmedel (bensin, E85 och diesel). Respektive vätska förvaras i cisterner placerade under mark.

Risker förknippade med en bensinstation är kopplade till hantering av brandfarliga varor (drivmedel, brännbara gaser) som regleras utifrån *Lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor* (LBE). Enligt LBE ska byggnader och andra anläggningar där brandfarliga eller explosiva varor hanteras vara inrättade så att de är betryggande ur brand- och explosionssynpunkt och förlagda på sådant avstånd ifrån omgivningen som behövs med hänsyn till hanteringen (10 §).

För att uppfylla lagkraven enligt LBE finns föreskrifter upprättade av Myndigheten för Samhällsskydd och Beredskap (MSB) vilka ska uppfyllas vid hantering av brandfarliga varor. Bland annat finns föreskrifter om att avstånden mellan anläggningar för brandfarliga varor och skyddsobjekt skall vara så stora att betryggande skydd erhålls. Avstånden skall begränsa risken för antändning av de brandfarliga vätskorna, brandspridning inom anläggningen, samt brandspridning till skyddsobjekt vid brand inom anläggningen.

MSB har upprättat en *Handbok för hantering av brandfarliga gaser och vätskor på bensinstationer*¹ som redovisar hur bl.a. riskkällor m.m. ska beaktas vid tankanläggningar, bl.a. med avseende på betryggande avstånd i enlighet med gällande föreskrifter. I handboken redovisas minsta avstånd mellan olika verksamhetsdelar inom bensinstationen och omgivande bebyggelse.

Säkerhetsavstånden baseras på en sammanvägning av gällande funktionskrav enligt MSB:s föreskrifter.

¹ Handbok – Hantering av brandfarliga gaser och vätskor på bensinstationer, MSB, mars 2015

Vid hantering av brandfarliga vätskor (tankning samt lossning) kan utsläpp ske som riskerar att antända. Det största skadescenariot bedöms kunna uppstå i samband med lossning då en eventuell pölbrand kan sprida sig till tankbilen och innebära en mycket kraftig brand. En tankbilsbrand eller stor pölbrand kan få relativt omfattande konsekvensområden, men risken för brandspridning begränsas normalt till ca 30-40 meter.

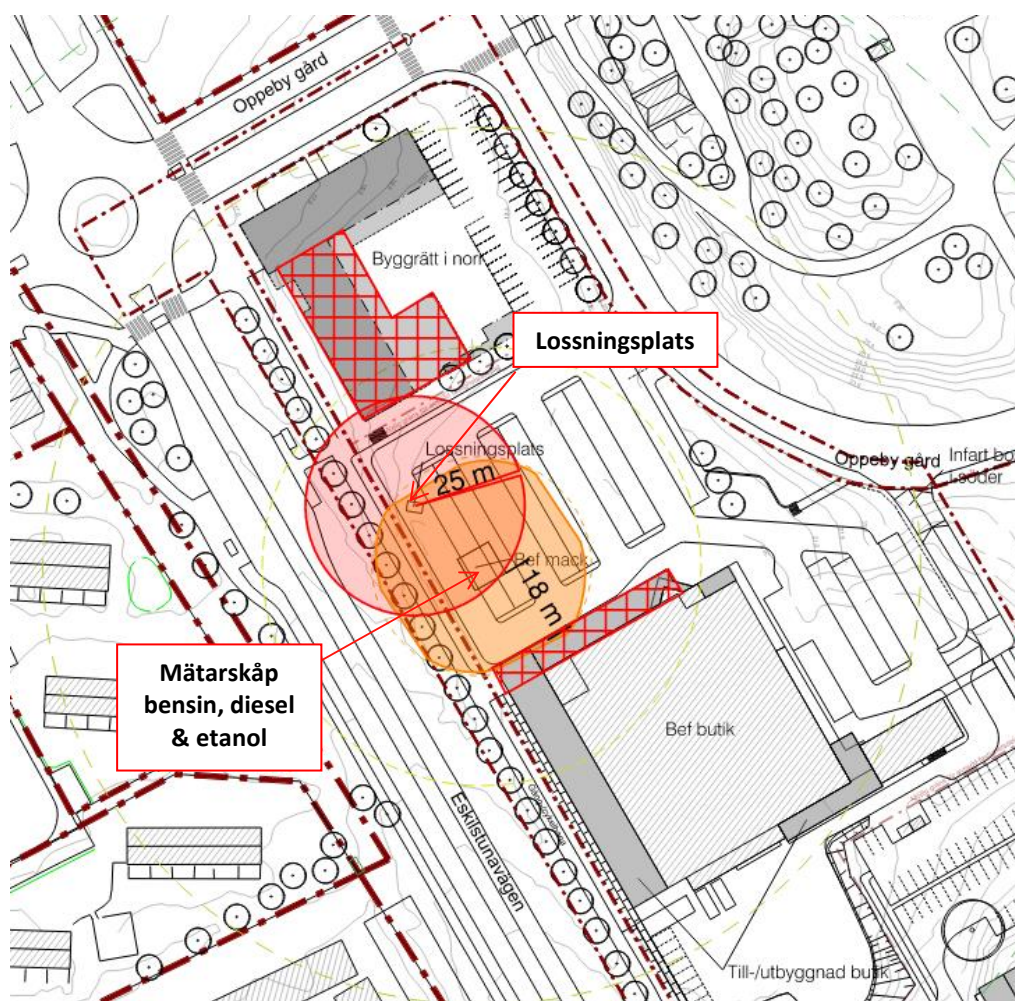
En brand i samband med tankning innebär mindre konsekvenser och skadeområden. Mängden brandfarlig vätska som kan rinna ut vid ett utsläpp begränsas med flödesvakt till ca 100 liter.

Det finns krav och regler på utformningen av lossningsplatser och tankningsplatser som syftar till att minimera både utsläppets storlek och utbredning.

I MSB:s *Handbok för hantering av brandfarliga gaser och vätskor på bensinstationer* anges riktvärden för minsta avstånd mellan riskkällor och plats där människor vanligen vistas, t.ex. bostad, kontor, butiker m.m.:

- Avluftningsrörs mynning till bensincistern: 12 meter
- Pejlförskruvning till bensincistern: 6 meter
- Lossningsplats för bensintankfordon: 25 meter
- Mätarskåp för bensin: 18 meter

I figur 2 markeras placering av lossningsplats och mätarskåp tillsammans med ovanstående avstånd.

Figur 2. Skiss över aktuellt planområde med ny bebyggelse markerad med mörkgrått. (Equator Stockholm AB, daterad 2023-09-27). **Skyddsavstånd till riskkällor inom befintlig bensinstation.**

Byggnader markerade med ruttmönster bör omfattas av planbestämmelse kopplat till bensinstation.

Riskhänsyn i detaljplan

Utifrån figur 2 konstateras att det är en relativt begränsad del av planerad bebyggelse som hamnar inom aktuella skyddsavstånd.

För att kunna uppföra ny bebyggelse enligt figur 2 utan byggnadstekniska åtgärder behöver detaljplanen reglera att byggnader ej tillåts uppföras innan bensinstationen har avvecklats.

Nedan ges förslag på formulering av planbestämmelse som syftar till att säkerställa att planerad bebyggelse lokaliseras till mark som är lämpad för ändamålet i enlighet med PBL:

- *Bygglov för byggnader får beviljas utan krav på fasadåtgärder som skydd mot olycka med brandfarlig vätska om bensinstation har avvecklats.*

I figur 2 markeras förslag på vilka byggnadsdelar som bör omfattas av denna planbestämmelse med rött ruttmönster.

Observera att regleringen kan behöva omformuleras som planbestämmelser på ett sådant sätt att de är förenliga med Plan- och bygglagen (2010:900).